

29 Σεπτεμβρίου 2020
Αριθμ. Πρωτ.: 226116/44594/2020

Πληροφορίες: Αντωνίνα Παπαθανάσογλου
Μυρτώ Παινέση
gl@synigoros.gr

Κύριο
Κώνσταντινο Χατζηδάκη
Υπουργό Περιβάλλοντος & Ενέργειας
Μεσογείων 119
10192 Αθήνα

Κύριο
Μανώλη Γραφάκο
Γενικό Γραμματέα Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων
Μεσογείων 119
10192 Αθήνα

Κύριο
Κωνσταντίνο Αραβώση
Γενικό Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος & Υδάτων
Μεσογείων 119
10192 Αθήνα

Θέμα:

**Παράλειψη διακοπής χρησιμοποίησης ΧΑΔΑ – δημιουργία χώρου
επεξεργασίας αποβλήτων & ζητήματα λειτουργίας Κέντρου Διαλογής
Ανακυκλώσιμων Υλικών στη νήσο Σαντορίνη**

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Αξιότιμοι κύριοι Γενικοί Γραμματείς,

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρθρο 103 παρ. 9 του Συντάγματος και το Ν. 3094/2003 (Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις), όπως ισχύει πλέον με το Ν. 4443/2016 (άρθρα 18, 19 και 20), εξέτασε αναφορές περιβαλλοντικής οργάνωσης και πολίτη αντίστοιχα (υπ' αριθμ. πρωτ.: 226116/2017 και 245635/2018) σχετικά με ζητήματα που αφορούν τη μη διακοπή χρησιμοποίησης και τη μη αποκατάσταση του Χώρου Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ), τη δημιουργία μονάδας επεξεργασίας αποβλήτων και τελικού χώρου διάθεσης, αλλά και τη λειτουργία

του Κέντρου Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) που έχει εγκατασταθεί στη Σαντορίνη.

Συγκεκριμένα, η Ανεξάρτητη Αρχή δέχτηκε αναφορά από την ΜΚΟ «...» σχετικά με την ανεξέλεγκτη απόρριψη αποβλήτων (Αστικά Στερεά Απόβλητα - ΑΣΑ και Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων -ΑΕΚΚ) σε θέση στην καλντέρα της Σαντορίνης και την εγκατάσταση Οργανωμένης Εγκατάστασης Διαχείρισης Αποβλήτων (ΟΕΔΑ). Λίγο καιρό μετά παρέλαβε καταγγελία πολίτη σχετικά με τη δημιουργία οχλήσεων από τη λειτουργία του Κέντρου Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών που δραστηριοποιείται στη νήσο.

Η Αρχή, στοχεύοντας στην επίλυση του ζητήματος, ερεύνησε το θεσμικό πλαίσιο, παρευρέθηκε, δια των εκπροσώπων της σε δύο συσκέψεις με τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς, πραγματοποίησε σχετική αυτοψία και απεύθυνε έγγραφα ερωτήματα προς τη διοίκηση, ζητώντας την άμεση αντιμετώπιση του θέματος με τη λήψη κατάλληλων μέτρων.

Τα προβλήματα, εντούτοις, όπως θα αναλυθεί κατωτέρω, μέχρι σήμερα δεν έχουν επιλυθεί από τη διοίκηση με αποτέλεσμα τη μη τήρηση του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων και την έντονη περιβαλλοντική υποβάθμιση της νήσου, ιδίως από την κατ' εξακολούθηση εναπόθεση των αποβλήτων στη χωματερή που έχει δημιουργηθεί¹.

Με το παρόν καταληκτικό – πορισματικό έγγραφο επιχειρείται μια σύνοψη των προβλημάτων, έτσι όπως αυτά εξήχθησαν από τη διαμεσολάβηση και διατυπώνονται, εν συντομία, οι διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα της Ανεξάρτητης Αρχής, με σκοπό να τονιστεί η αναγκαιότητα της άμεσης λήψης των κατάλληλων μέτρων για τη μη περαιτέρω υποβάθμιση του περιβάλλοντος και την εξ' αυτού απομείωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της νήσου.

1. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ:

A. Διαχείριση Αποβλήτων

Η ΚΥΑ 50910/2727/2003², «*Μέτρα και Όροι για τη Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων - Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης*», η οποία πλέον έχει καταργηθεί με το άρθρ. 95 του ν. 4685/20, σε συμμόρφωση με τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες, απαγόρευσε την ανεξέλεγκτη διάθεση και απόρριψη στερεών αποβλήτων (αρ. 10, παρ. 2). Σύμφωνα το άρθρ. 10 παρ. 3 της εν λόγω ΚΥΑ, προς τον σκοπό άμεσης παύσης της λειτουργίας των ΧΑΔΑ που εξακολουθούν να λειτουργούν στις Περιφέρειες, στις οποίες δεν υπάρχει άλλος νόμιμος εν λειτουργία ΧΥΤΑ προβλεπόμενος από τον ΠΕΣΔΑ, ούτε νόμιμος εν λειτουργία χώρος αποθήκευσης, ο τρόπος διαχείρισης ΑΣΑ των δήμων προβλεπόταν, κατά παρέκκλιση των υφιστάμενων και εγκεκριμένων ΠΕΣΔΑ, να καθορίζεται με διαφορετικό τρόπο, για χρονικό διάστημα έως τρία έτη, με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης³.

¹ Τα ζητήματα έχουν αναδειχθεί και στην Ειδική Έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη «Η Διαχείριση των Αποβλήτων», 2020, ανητημένη σε: <https://www.synigoros.gr/?i=quality-of-life.el.files.696218>

² Όπως αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 158 του ν. 4389/2016.

³ Το χρονικό διάστημα δύναται να παραταθεί έως και δύο έτη πλέον της τριετίας, εάν αυτό κριθεί απαραίτητο με απόφαση που θα εκδοθεί με την ίδια ακριβώς διαδικασία.

Οι δήμοι, αλλά και τα νομικά τους πρόσωπα που αναλαμβάνουν τη διαχείριση αποβλήτων, εφόσον χρησιμοποιούν ΧΑΔΑ, υπόκεινται σε επιβολή διοικητικών κυρώσεων βάσει του άρθ. 37 παρ. 3 του ν. 4042/2012. Τονίζεται ότι στο άρθρο 44 του ν. 4042/2012 ορίζεται, ότι τα ποσά που καταβάλλονται από την Ελληνική Δημοκρατία ως χρηματικά πρόστιμα λόγω παραβιάσεων της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τη μη ορθή διαχείριση των αποβλήτων και τα οποία απορρέουν από πράξεις ή παραλείψεις φυσικών ή νομικών προσώπων των ΟΤΑ ή νομικών προσώπων αυτών για τη διαχείριση των αποβλήτων, παρακρατούνται απευθείας από τους δήμους κατά τη διαδικασία κατανομής των κεντρικών αυτοτελών πόρων. Ακολούθως, εκδόθηκε η ΚΥΑ 34611/01.08.2014 περί της διαδικασίας καταλογισμού και επιμερισμού χρηματικών προστίμων που επιβάλλονται στην Ελλάδα λόγω καταδίκης για παραβιάσεις της ενωσιακής νομοθεσίας.

Επιπλέον, στο άρθρο 37 παρ. 1 του ν. 4042/12 προβλέπεται και η επιβολή ποινικών κυρώσεων κατά τα άρθρ. 28 του ν. 1650/86 σε περίπτωση, ακόμα και ενδεχόμενης, πρόκλησης βλάβης του περιβάλλοντος από παράνομη απόρριψη αποβλήτων.

Τέλος στην παρ. 2 του άρθρ. 37 του ν. 4042/12 ορίζεται ότι: «*Οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, όπως επιχείρηση ή οργανισμός, των οποίων οι δραστηριότητες αφορούν την παραγωγή, κατοχή ή τη διαχείριση αποβλήτων, κατά την έννοια του άρθρου 16, και προκαλούν βλάβες στην ανθρώπινη υγεία και στο περιβάλλον κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου και ειδικότερα των άρθρων 14 και 29, καθώς και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτού, επιβάλλονται, ανεξάρτητα από την ποινική ευθύνη της προηγούμενης παραγράφου, ως διοικητικές κυρώσεις, διαζευκτικά ή σωρευτικά, πρόστιμο ή προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας της συγκεκριμένης δραστηριότητας, ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης, την υποτροπή και το όφελος του παραβάτη*».

B. Διαχείριση ΑΕΚΚ:

Η διαχείριση των ΑΕΚΚ, σύμφωνα με την ΚΥΑ 36259/1757/2010 (άρθρ. 3 παρ. 9) πρέπει να πραγματοποιείται από Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ), τα οποία αναλαμβάνουν τις εργασίες συλλογής, μεταφοράς, προσωρινής αποθήκευσης, επαναχρησιμοποίησης, επεξεργασίας και αξιοποίησης ΑΕΚΚ. Σύμφωνα με το άρθρ. 7 παρ. 3.α. της ΚΥΑ 36259/1757/2010, όσον αφορά τα ιδιωτικά έργα, τα Στοιχεία Διαχείρισης των Αποβλήτων (ΣΔΑ) υποβάλλονται από τον διαχειριστή στις αρμόδιες πολεοδομικές υπηρεσίες μαζί με άλλα δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη χορήγηση ή αναθεώρηση των σχετικών αδειών για ανέγερση κτιρίων, κατεδαφίσεις, επισκευές κλπ. Πλέον, με το άρθρ. 89 του ν. 4685/2020⁴ για την έγκριση εκτέλεσης εργασιών κατεδάφισης, αλλά και για την έκδοση οικοδομικής άδειας/ έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας απαιτείται να υποβληθούν ΣΔΑ, ως αυτά περιγράφονται στο άρθρ. 7 παρ. 2 της ανωτέρω ΚΥΑ, τα οποία θα συνοδεύονται από αντίγραφο της υπογεγραμμένης σύμβασης του διαχειριστή των Αποβλήτων Εκσκαφών. Επιπλέον, όπως προκύπτει από την εγκύκλιο 4834/25.01.2013, οι διαχειριστές οφείλουν να καταθέτουν στην Υπηρεσία που επιβλέπει το έργο βεβαίωση παραλαβής από εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης, υποχρεωτικά για τα απόβλητα κατασκευής ή κατεδάφισης.

Γ. Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους

⁴ Που εισήγαγε τροποποιήσεις στον ν. 4495/2017.

Σύμφωνα με την ΥΑ ΥΑ 23732/28-9-1972 - ΦΕΚ 820/Β/7-10-1972 η Καλντέρα της Θήρας έχει κηρυχθεί ως Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους.

Το 2010, με το ν. 3827/10, τέθηκε σε ισχύ στην Ελλάδα η Ευρωπαϊκή Σύμβαση του Τοπίου ή Σύμβαση της Φλωρεντίας. Το Συμβούλιο της Ευρώπης όρισε ως τοπίο την περιοχή που αντιλαμβάνεται ο άνθρωπος ως «*αποτέλεσμα της δράσης και αλληλεπίδρασης φυσικών και /ή ανθρωπογενών παραγόντων*». Αντίστοιχα, η προστασία του τοπίου επιτυγχάνεται μέσα από δράσεις για να συντηρηθούν και να διατηρηθούν τα σημαντικά ή ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, που δικαιολογούνται από την αξία του ως κληρονομιάς, η οποία πηγάζει από τη φυσική του διαμόρφωση και/ή από την ανθρώπινη δραστηριότητα. Στο σχέδιο Εθνικής Στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα αναγνωρίζεται ότι τα τοπία αντικατοπτρίζουν, μεταξύ άλλων, την αλληλεπίδραση ανθρώπων και φύσης και αποτελούν σημαντικό μέρος της ποιότητας ζωής των ανθρώπων, συμβάλλοντας στην ευημερία τους. Η Πολιτική του Τοπίου στοχεύεται να ενσωματωθεί σε όλες τις τομεακές πολιτικές και δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη διατήρηση του τοπίου εκτός προστατευόμενων περιοχών, αλλά και στη διατήρηση των γεωτόπων και της παλαιοντολογικής βιοποικιλότητας.

Σύμφωνα με την 187/03 γνωμοδότηση του ΝΣΚ και το υπ' αριθμ.: 2213/02 γνωμοδοτικό έγγραφο του ΥΠΠΟ οι τόποι που έχουν υπαχθεί στην προστασία του ΥΠΠΟ ως «*ιδιαιτέρου φυσικού κάλλους*» εξακολουθούν να διέπονται από αυτό το καθεστώς, μέχρις ωσότου εκδοθούν άλλες νεότερες πράξεις με βάση το αρθρ. 31 του ν. 1650/86.

Δ. Προστασία Γεώτοπου

Η περιοχή της Καλντέρας της Σαντορίνης είναι γεώτοπος, δεδομένου ότι αποτελεί θέση ηφαιστειακού ενδιαφέροντος. Οι γεώτοποι δεν αποκαθίστανται και δεν αναπληρώνονται αν καταστραφούν και ως εκ τούτου πρέπει η πολιτεία να στοχεύει στη γεωδιατήρηση, δηλαδή στη διατήρηση της γεωποικιλότητας. Τα θεσμικά μέτρα προστασίας του γεωπεριβάλλοντος βασίζονται, κυρίως, στον ν. 3937/11 ο οποίος τροποποίησε τον ν. 1650/86. Επίσης, στο αρθρ. 2 παρ. 2 του ν. 3937/11, δίνεται ο ορισμός του γεωτόπου⁵ και η προστασία τους εντάσσεται (άρθρ. 19 του ν. 1650/86, ως αντικαταστάθηκε από το άρθρ. 46 του ν. 4685/2020) στα προστατευόμενα τοπία - προστατευόμενους φυσικούς σχηματισμούς. Συγκεκριμένα στο τροποποιημένο αρθρ. 18 παρ. 2 του ν. 1650/86 ορίζεται: «*Χερσαίες, υγροτοπικές, θαλάσσιες ή μεικτού χαρακτήρα περιοχές, μεμονωμένα στοιχεία ή σύνολα της φύσης και του τοπίου, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενα προστασίας και διατήρησης λόγω της οικολογικής, βιολογικής, γεωλογικής, γεωμορφολογικής, εν γένει επιστημονικής ή αισθητικής σημασίας τους*».

Ε. Περιβαλλοντική Ζημία

Με το άρθρ. 4 του ΠΔ 148/2009, όπως αυτό ισχύει, στην έννοια της περιβαλλοντικής ζημίας εντάσσεται και οποιαδήποτε άμεση απειλή τέτοιας ζημίας, που προκαλείται από την άσκηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων που απαριθμούνται στο Παράρτημα ΙΙΙ του άρθρου 21, ανεξάρτητα από υπαιτιότητα του φορέα εκμετάλλευσης. Στο Παράρτημα ΙΙΙ εντάσσονται οι δραστηριότητες διαχείρισης αποβλήτων. Κατά το άρθρ. 9 παρ. 2 «*Η*

⁵ Γεώτοποι: οι γεωλογικές-γεωμορφολογικές δομές που συνιστούν φυσικούς σχηματισμούς και αντιπροσωπεύουν σημαντικές στιγμές της γεωλογικής ιστορίας της γης, είναι σημαντικοί μάρτυρες της μακράς εξέλιξης της ή δείχνουν σύγχρονες φυσικές, γεωλογικές διεργασίες που συνεχίζουν να εξελίσσονται στην επιφάνεια της Γης.

αρμόδια αρχή μπορεί ανά πάσα στιγμή: α) να απαιτεί από τον φορέα εκμετάλλευσης συμπληρωματικές πληροφορίες για οποιαδήποτε προκληθείσα ζημία, β) να λάβει όλα τα εφικτά μέτρα ή να απαιτήσει από τον φορέα εκμετάλλευσης να λάβει υποχρεωτικά τα μέτρα αυτά ή να του δώσει εγγράφως σχετικές εντολές, για τον άμεσο έλεγχο, περιορισμό, απομάκρυνση ή άλλου είδους διαχείριση των συγκεκριμένων ρύπων ή/και οποιωνδήποτε άλλων ζημιογόνων παραγόντων, προκειμένου να περιορισθούν η ήδη επελευσά περιβαλλοντική ζημία και οι τυχόν δυσμενείς συνέπειες αυτής στην ανθρώπινη υγεία ή να προληφθεί περαιτέρω περιβαλλοντική ζημία ή υποβάθμιση των υπηρεσιών, γ) να δώσει εγγράφως εντολές και οδηγίες στον φορέα εκμετάλλευσης, σχετικά με τα αναγκαία μέτρα αποκατάστασης, που υποχρεωτικά πρέπει αυτός να λάβει δ) να λάβει η ίδια, σε βάρος του φορέα εκμετάλλευσης που ευθύνεται, τα αναγκαία μέτρα αποκατάστασης...».

2) ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ – ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Προκειμένου ο ΣΤΠ να ενημερωθεί για τις απόψεις και ενέργειες των εμπλεκομένων υπηρεσιών, απευθύνθηκε προφορικά και εγγράφως προς τις συναρμόδιες υπηρεσίες. Τα ζητήματα στα οποία, κυρίως, εστιάστηκε η διαμεσολάβηση της Αρχής συνοψίζονται στην αναγκαιότητα παύσης λειτουργίας και αποκατάστασης του ΧΑΔΑ, στη δημιουργία μονάδας τελικής διάθεσης - επεξεργασίας αποβλήτων και στην ορθή λειτουργία του ΚΔΑΥ.

1. Παύση λειτουργίας - αποκατάσταση ΧΑΔΑ

Κατόπιν σχετικού ερωτήματος της Αρχής (αρ. πρωτ.: 226116/20021/10.05.17), μας κοινοποιήθηκε το υπ' αριθμ. πρωτ.: 54319/685/08.08.17 έγγραφο της Δ/νσης Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού Κυκλάδων της ΠΕ Θήρας Περιφέρειας Ν. Αιγαίου σχετικά με τη διενέργεια αυτοψίας στον ΧΑΔΑ της νήσου. Στο ανωτέρω έγγραφο αναφερόταν ότι στη θέση «Αλωνάκι» λειτουργεί ΧΑΔΑ αστικού τύπου ημιπεριφραγμένος. Η είσοδος σε αυτόν ήταν ελεύθερη και εύκολα προσπελάσιμη με όχημα, ενώ υπήρχε φύλακας στην πύλη. Εντός του χώρου υπήρχε πρόσφατη ανεξέλεγκτη απόρριψη και διάθεση μεγάλου όγκου σύμμεικτων, οικιακών, κυρίως απορριμμάτων. Τηρουμένων των διαδικασιών, επιβλήθηκε στον Δήμο Θήρας, με την υπ' αριθμ.: 137537/1804/17.11.17 απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη Ν. Αιγαίου, πρόστιμο ύψους 15.000 ευρώ.

Ο Δήμος Θήρας, με το υπ' αριθμ. πρωτ.: 10119/23.08.17 έγγραφο του προς τη Δ/νση ΠΕΧΩ αποδέχθηκε ότι ο επίμαχος χώρος πράγματι χρησιμοποιείται ως ΧΑΔΑ από το 2003. Περαιτέρω, απάντησε ότι έχει δρομολογήσει τη δημιουργία ολοκληρωμένης εγκατάστασης διαχείρισης απορριμμάτων (ΟΕΔΑ), η οποία βρίσκεται στο στάδιο της απαλλοτρίωσης του χώρου προκειμένου να ακολουθήσει η προμήθεια του εξοπλισμού και η αδειοδότησή της. Σχετικά με τη διαχείριση των ΑΕΚΚ αναφερόταν ότι ο Δήμος έχει μεριμνήσει ώστε τα αδρανή υλικά που παράγονται στο νησί να διοχετεύονται μόνο σε νόμιμη εγκατάσταση διαχείρισης ΑΕΚΚ⁶. Το έγγραφο κατέληγε ότι εφόσον δε δύναται να πραγματοποιηθεί

⁶ Σχετικά με την απόρριψη των ΑΕΚΚ από το υπ' αριθμ. πρωτ.: 1008/25.05.17 έγγραφο του ΕΟΑΝ προκύπτει ότι το σύστημα διαχείρισης που καλύπτει γεωγραφικά τις Κυκλάδες είναι το: «Ανακύκλωση Αδρανών Νότιας Ελλάδας Α.Μ.Κ.Ε. (Α.Α.Ν.ΕΛ.)» με έδρα τον Γέρακα Αττικής.

αμέσως η δημιουργία της ΟΕΔΑ, η λειτουργία του ΧΑΔΑ θα εξακολουθήσει για λόγους ανωτέρας βίας.

Στις 03.07.20 η Δ/νση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού Κυκλάδων της ΠΕ Θήρας πραγματοποίησε νεότερη αυτοψία όπου και διαπιστώθηκε, εκ νέου, η ανεξέλεγκτη απόρριψη και διάθεση μεγάλου όγκου σύμμεικτων, οικιακών, κυρίως, απορριμμάτων, ενώ ο χώρος ήταν ημιπεριφραγμένος και η είσοδος ελεύθερη και εύκολα προσπελάσιμη με όχημα (υπ' αριθμ. πρωτ.: 70981/1124/06.07.20). Επισημαίνεται ότι αφενός με το υπ' αριθμ. πρωτ.: 226116/20021/10.05.17 έγγραφο της Αρχής είχε αποσταλεί το θέμα προς την ΠΕΑΠΖ Ν. Αιγαίου για τις ενέργειές της βάσει του ΠΔ περί περιβαλλοντικής ζημίας και αφετέρου με το υπ' αριθμ. πρωτ.: 226116/4688/28.01.20 είχε ζητηθεί από τον Συνήγορο του Πολίτη και η συνδρομή του Σώματος Επιθεωρητών Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ, το οποίο, τελικώς παρέπεμψε το θέμα για έλεγχο στη Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Κυκλάδων (υπ' αριθμ. πρωτ.: ΥΠΕΝ/ΣΕΝΕ/47445/3109/20.05.20).

Από τα έγγραφα που προσκομίσθηκαν στην Αρχή προκύπτει ότι με την υπ' αριθμ. 3123/15 απόφαση του ΣΤΕ δεν έγινε δεκτή η αίτηση ακύρωσης της ΑΓΕΤ Ηρακλής για την ακύρωση της υπ' αριθμ.: 466/14.10.13 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου για αναγκαστική απαλλοτρίωση της έκτασης του ΧΑΔΑ. Κατόπιν τούτου, με την υπ' αριθμ.: 59/20 απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Αιγαίου (διαδικασία αναγκαστικών απαλλοτριώσεων) προσδιορίστηκε προσωρινά η αποζημίωση που ο Δήμος Θήρας οφείλει να καταβάλει στην ιδιοκτήτρια εταιρεία ώστε να συντελεστεί η απαλλοτρίωση και να εκπληρωθεί ο σκοπός της, ήτοι η αποκατάσταση του ΧΑΔΑ. Επισημαίνεται ότι με την υπ' αριθμ.: 66284/12.09.14 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης, η οποία τροποποιήθηκε – συμπληρώθηκε με την 1002/11.01.16, χορηγήθηκε η άδεια αποκατάστασης του ΧΑΔΑ.

Τέλος, σε σχετικό ερώτημα του Συνηγόρου του Πολίτη προς τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων του ΥΠΕΝ σχετικά με τον καταλογισμό – επιμερισμό των προστίμων που επιβάλλονται στην χώρα μας, στο πλαίσιο της καταδικαστικής απόφασης του ΔΕΕ της 2ας Δεκεμβρίου 2014 για την ανεξέλεγκτη διάθεση αποβλήτων, η εν λόγω Δ/νση απάντησε ότι αυτό δεν έχει γίνει για τον Δήμο Θήρας ούτε και για κανέναν άλλο Δήμο της χώρας.

2. Δημιουργία μονάδας επεξεργασίας – τελικής διάθεσης αποβλήτων

Η αποκατάσταση του ΧΑΔΑ δύναται να πραγματοποιηθεί ορθά μόνο με τη δημιουργία κατάλληλης μονάδας επεξεργασίας – τελικής διάθεσης αποβλήτων. Ο Δήμος Σαντορίνης είχε επιλέξει, κατόπιν ανάθεσης σχετικών μελετών, ως χώρο για την εγκατάσταση ΟΕΔΑ τη θέση των ορυχείων Μεταξά. Επισημαίνεται ότι η θέση των ορυχείων Μεταξά έχει κηρυχθεί αρχαιολογικός χώρος με την ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ21/30797/1303/5-11-88. Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. πρωτ.: 117408/1557/11.10.17 έγγραφο της Δ/νσης ΠΕΧΩ Κυκλάδων τόσο η θέση του ΧΑΔΑ όσο και η προτεινόμενη εγκατάσταση ΟΕΔΑ δεν εντάσσονται εντός του προστατευόμενου δικτύου Natura με κωδικό GR42200003. Επίσης, στο υπ' αριθμ. πρωτ.: 412/17.03.15 έγγραφο της Υπηρεσίας Δόμησης Θήρας αναφέρεται ότι ο χώρος στον οποίο σκοπεύεται να γίνει η εγκατάσταση βρίσκεται σε απόσταση μεγαλύτερη των 500 μέτρων από τα πολεοδομικά όρια οικισμών Μεγαλοχωρίου και Ακρωτηρίου Δήμου Θήρας.

Με το υπ' αριθμ. πρωτ.: 1391/30.03.18 έγγραφο του Δήμου Θήρας, αλλά και κατόπιν σχετικής συσκέψεως τόσο στην Σαντορίνη τον Ιούνιο του 2018 με στελέχη του Δήμου όσο και στα γραφεία της Αρχής με τον τότε Δήμαρχο, είχαμε ενημερωθεί ότι ο Δήμος

κατευθυνόταν στο να προβεί σε αναγκαστική απαλλοτρίωση του χώρου των ορυχείων Μεταξά για την εγκατάσταση ΟΕΔΑ. Τονίζεται ότι για την περίπτωση της δημιουργίας ΟΕΔΑ στα ορυχεία Μεταξά στην Σαντορίνη το ΣτΕ, με την υπ' αριθμ.: 1378/2016 απόφασή του έκρινε, ότι είναι νόμιμη η απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού που ενέκρινε το σχετικό αίτημα του δήμου, καθώς είχε αιτιολογηθεί επαρκώς η πράξη και ο χώρος δεν βρίσκονταν εντός ζώνης Α απόλυτης απαγόρευσης, ενώ παράλληλα η ΟΕΔΑ θα συνέβαλε στην προσπάθεια αποκατάστασης του ΧΑΔΑ της νήσου που βρίσκεται, επίσης, στο άμεσο περιβάλλον αρχαιολογικού χώρου και έχει εισχωρήσει σε αυτόν.

Εν συνεχεία, ο Δήμος Σαντορίνης με το υπ' αριθμ. πρωτ: 9712/30.08.19 έγγραφο του ενημέρωσε τον Συνήγορο του Πολίτη ότι δεν κατέστη δυνατή η υλοποίηση ούτε της πρώτης φάσης του έργου (αναγκαστική σύσταση δουλείας εγκατάστασης δεματοποιητή και προσωρινής αποθήκευσης απορριμμάτων – δουλεία διόδου για την πρόσβαση στην εγκατάσταση), καθώς προσβλήθηκαν και κατέπεσαν οι σχετικές αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης και στη συνέχεια δεν έγινε δεκτή από το ΣτΕ (1952/2016) η αίτηση ακύρωσης του Δήμου κατά της υπ' αριθμ.: 56/2015 απόφασης της επιτροπής του άρθρου 152 ν. 3463/2006, η οποία και είχε απορρίψει την προσφυγή του κατά της προαναφερόμενης απόφασης του Γενικού Γραμματέα.

Περαιτέρω, με το υπ' αριθμ. πρωτ.: 258/05.03.18 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Εσωτερικών η Αρχή ενημερώθηκε ότι σύμφωνα με τον Περιφερειακό Σχεδιασμό Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) Ν. Αιγαίου για τον Δήμο Θήρας, κατά τη μεταβατική περίοδο μέχρι την κατασκευή του ΧΥΤ, προβλέπεται ότι τα ΑΣΑ θα δεματοποιούνται και θα αποθηκεύονται προσωρινά, σε συνδυασμό με δράσεις διαλογής στην πηγή και ανακύκλωσης. Ακολουθώντας, στο υπ' αριθμ. πρωτ.: ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/16545/357/19.05.20 έγγραφο της Δ/νσης Διαχείρισης Αποβλήτων του ΥΠΕΝ (Τμήμα Διαχείρισης Αποβλήτων) τονίστηκε ότι ο ΠΕΣΔΑ Ν. Αιγαίου προέβλεπε την κατασκευή ΧΥΤ και όχι ΟΕΔΑ. Εντούτοις, με την επικαιροποίηση του Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) αναμένεται και η επικαιροποίηση των ΠΕΣΔΑ και στο πλαίσιο αυτό εξετάζεται η κατασκευή και λειτουργία ΟΕΔΑ και ΧΥΤ, χωρίς, όμως να αποκλείεται και η μεταφορά των αποβλήτων εκτός νησιού. Παράλληλα, εξετάζονται διάφορες εναλλακτικές λύσεις για τη μεταβατική περίοδο (έως την έναρξη λειτουργίας των έργων υποδομής), με στόχο την ορθή διαχείριση των αποβλήτων και την άμεση παύση λειτουργίας του ΧΑΔΑ. Στο σημείο αυτό τονίζεται ότι η Ανεξάρτητη Αρχή με το υπ' αριθμ. πρωτ.: 226116/3792/26.01.18 έγγραφό της είχε επισημάνει τις αντίθετες απόψεις της περί της αποτελεσματικότητας του προσωρινού μέτρου της δεματοποίησης αποβλήτων.

Πρόσφατα, από το 02.08.20 δελτίο τύπου του ΥΠΕΝ⁷ προέκυψε ότι έχει υποβληθεί στο Υπουργείο Ανάπτυξης σχετικός φάκελος προκειμένου στη θέση του σημερινού ΧΑΔΑ να υπάρξει μια σύγχρονη Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων που θα κατασκευαστεί με Σύμπραξη Δημοσίου-Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ).

3. Λειτουργία ΚΔΑΥ

⁷ Ανηρτημένο σε: <http://www.ypeka.gr/el-gr/%CE%A5%CF%80%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%B5%CE%AF%CE%BF/%CE%93%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B5%CE%AF%CE%BF-%CE%A4%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%CE%94%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CE%A4%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/ID/813>

Από τον φάκελο της υπόθεσης που μας προσκόμισε ο αναφερόμενος, προέκυψε ότι βάσει της υπ' αριθμ. πρωτ.: 38894/467/28.03.18 απόφασης του Αντιπεριφερειάρχη Ν. Αιγαίου και σύμφωνα με την υπ' αριθμ. πρωτ.: 93470/1181/28.09.17 αυτοψία του Γραφείου Περ/ντος και Υδροοικονομίας Περιφέρειας Ν. Αιγαίου, επιβλήθηκε πρόστιμο ύψους 1.000 ευρώ στην ανωτέρω εταιρεία, επειδή αφενός υπήρχε έκλυση δυσάρεστων οσμών από «οικιακά απόβλητα» που εμπεριέχονταν σε ποσότητες πλαστικών υλικών συσκευασίας και αφετέρου διαπιστώθηκε διασπορά ανακυκλώσιμων υλικών στη γύρω περιοχή λόγω ελλιπούς περιφράξης της νότιας πλευράς του γηπέδου. Περαιτέρω, με την υπ' αριθμ. πρωτ.: 2308/24.04.18 απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη Ν. Αιγαίου επιβλήθηκε στην επιχείρηση πρόστιμο 1.000 ευρώ για την κατάθεση αναληθούς υπεύθυνης δήλωσης δεδομένου ότι προέβη σε νέα επέκταση – εκσυγχρονισμό της δραστηριότητας με την τοποθέτηση γεφυροπλάστιγγας, χωρίς την κατάθεση νέας δήλωσης. Επίσης, από τον Αντιπεριφερειάρχη Ν. Αιγαίου δόθηκε προθεσμία δύο (2) μηνών να συμμορφωθεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες, ώστε η δραστηριότητα να καταστεί συμβατή με τις διατάξεις των άρθρ. 17 έως 40 του ν. 3982/11.

Ακολουθως, κατόπιν αιτήματος του Συνηγόρου του Πολίτη για τη διενέργεια νέας αυτοψίας, πραγματοποιήθηκε από το Γραφείο Περ/ντος και Υδροοικονομίας Περιφέρειας Ν. Αιγαίου εκ νέου έλεγχος και με την υπ' αριθμ. πρωτ.: 3946/40/11.01.19 απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη Νοτίου Αιγαίου επιβλήθηκε νεότερο πρόστιμο 2.000 για παράβαση των διατάξεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας από την εταιρεία ".....". Το ανωτέρω πρόστιμο διατάχθηκε λόγω της έκλυσης δυσάρεστων οσμών, κατ' εξακολούθηση, από ποσότητες απορριμμάτων οικιακού τύπου που εμπεριέχονταν σε ποσότητες πλαστικών υλικών. Νεότερη αυτοψία πραγματοποιήθηκε στις 27.09.19 από την αρμόδια υπηρεσία όπου διαπιστώθηκε ότι εντός των ποσοτήτων των υλικών που ήταν συγκεντρωμένες στο κέντρο της εγκατάστασης υπήρχε μικρή ποσότητα απορριμμάτων αστικού τύπου με οσμές και έντομα, ενώ, παράλληλα, διαπιστώθηκε ότι ο διαχωριστής υλικών ήταν πακτωμένος στο έδαφος και πλησίον αυτού υπήρχαν αρκετές ποσότητες υπολείμματος (αριθμ. πρωτ.: 44544/872/29.11.19). Σχετικός έλεγχος πραγματοποιήθηκε και από τη Δ/νση Ανάπτυξης Κυκλάδων ΠΕ Θήρας όπου διαπιστώθηκε ότι δεν τηρούνταν οι Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ) που προβλέπονταν στην υπ' αριθμ.: 5889/03.09.18 απόφαση χορήγησης άδειας μηχανολογικής εγκατάστασης (αριθμ. πρωτ: 4539/20.07.18).

Επισημαίνεται ότι με την υπ' αριθμ. πρωτ.: 99778/1107/27.07.18 «Έκθεση Αυτοψίας» της Δ/νσης Περιβάλλοντος & Χωρ. Σχεδιασμού Κυκλάδων (ΠΕ Θήρας) ενημερωθήκαμε ότι κατά δήλωση του υπευθύνου του ΚΔΑΥ η αποκομιδή του υπολείμματος από τον χώρο πραγματοποιείται με απορριμματοφόρα του Δήμου πέντε φορές την εβδομάδα.

Από την υπ' αριθμ. πρωτ.: 7533/1658/27.01.14 απόφαση του Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου προκύπτει ότι η εταιρεία μπορεί να διαχειρίζεται απόβλητα εντός των διοικητικών ορίων του γεωγραφικού χώρου της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου. Επίσης, προβλέπεται ότι όσον αφορά απόβλητα για τα οποία απαιτείται η τελική διάθεση τους να γίνεται σε ΧΥΤΑ, για αυτά η παρούσα άδεια είναι σε ισχύ για όσο διάστημα η Εταιρεία κατέχει σύμβαση με φορείς διαχείρισης ΧΥΤΑ. Σε περίπτωση που για οποιοδήποτε λόγο η εταιρεία δε διαθέτει σύμβαση σε ισχύ με φορείς διαχείρισης ΧΥΤΑ για τα συγκεκριμένα απόβλητα που η τελική τους διάθεση γίνεται σε ΧΥΤΑ, η εν λόγω απόφαση δεν ισχύει αυτομάτως για την κατηγορία των αποβλήτων αυτών.

Με το υπ' αριθμ. πρωτ.: 245635/13404/15.03.2019 έγγραφο της Αρχής ζητήθηκε να εξεταστεί από την ΠΕΧΩ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης η τήρηση των όρων της υπ' αριθμ. πρωτ.: 7533/1658/27.01.14 απόφασης της Γενικής Γραμματέως Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου. Ακολουθως, με τα υπ' αριθμ. πρωτ.: 245635/30707/21.06.19 και 226116/4688/28.01.20 η Αρχή ζήτησε από τον Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ) να προβεί σε ενδελεχή έλεγχο (φυσικού αντικειμένου και λογιστικό) προκειμένου να

διαπιστώσει τη σύννομη λειτουργία του ΚΔΑΥ (σύμφωνα με τις υπάρχουσες πρόνοιες των συμβάσεων και την περιβαλλοντική νομοθεσία)⁸.

Με το υπ' αριθμ. πρωτ.: 17063/08.04.19 έγγραφο του Τμήματος Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου εκφράστηκε προς τον Συνήγορο του Πολίτη η άποψη ότι: *«Τα υπολείμματα που προκύπτουν από τη λειτουργία του ΚΔΑΥ, όπως εσείς επισημαίνετε, παραλαμβάνονται από τον Δήμο Θήρας, με τη χρήση οχημάτων του, προς τελική διάθεση αυτών και όχι από την εταιρεία, που διαθέτει το ΚΔΑΥ. Από την παραπάνω παράγραφο η υπηρεσία οδηγείται στο συμπέρασμα ότι για τα προκύπτοντα υπολείμματα του ΚΔΑΥ υπεύθυνος είναι ο Δήμος που καθίσταται κάτοχος αυτών από τη στιγμή που τα παραλαμβάνει με τα δικά του μέσα (τα απορριμματοφόρα του), για την περαιτέρω διαχείριση αυτών. Επομένως, ο όρος 1.3 της σχετικής απόφασης δεν ισχύει στην παρούσα περίπτωση για την εταιρεία, απαλλάσσοντάς την από την υποχρέωση σύναψης σχετικής σύμβασης για την τελική διάθεση των μη επικίνδυνων αποβλήτων (υπολειμμάτων) σε ΧΥΤ».*

Εντούτοις, στο υπ' αριθμ. πρωτ.: ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/61555/3849/02.08.19 έγγραφο της Δ/νσης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙΠΑ) του ΥΠΕΝ προς την Ανεξάρτητη Αρχή αναφέρεται ότι *«το υπόλειμμα που προκύπτει από την λειτουργία των ΚΔΑΥ (αστικού τύπου απόβλητα) διαχειρίζεται από κατάλληλα αδειοδοτημένους φορείς και οδηγείται σε εγκεκριμένες εγκαταστάσεις διάθεσης αστικών αποβλήτων που διαθέτουν περιβαλλοντικούς όρους σε ισχύ».*

Ο Συνήγορος του Πολίτη αναφορικά με το θέμα, στο υπ' αριθμ. πρωτ.: 245635/30707/21.06.19 έγγραφό του, κατέληξε ότι από το σύνολο των διατάξεων προκύπτει η υποχρέωση της εταιρείας για την ορθή διαχείριση όλων των αποβλήτων ακόμα και του υπολείμματος, το οποίο συλλέγει ανακατεμένο με τα ανακυκλώσιμα υλικά από τους μπλε κάδους. Ευθύνη, προφανώς, φέρει και ο Δήμος Σαντορίνης ο οποίος πραγματοποιεί την αποκομιδή του υπολείμματος από τις εγκαταστάσεις του ΚΔΑΥ. Η παραδοχή ότι εφόσον παραλαμβάνει σε επόμενο στάδιο ο Δήμος το υπόλειμμα με δικά του απορριμματοφόρα και το εναποθέτει στον ΧΑΔΑ της νήσου, αναιρεί τις ευθύνες της εταιρείας και εξ αυτού απαλλάσσεται από την υποχρέωση σύναψης σχετικής σύμβασης, μόνο δεν μπορεί να καταστεί αποδεκτή εκ μέρους της Αρχής.

Περαιτέρω, τονίζεται ότι μια τέτοια προσέγγιση καταστρατηγεί το σύνολο των σχεδιασμών και θεσμικών προσεγγίσεων για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων δημιουργώντας εσφαλμένη ερμηνεία διατάξεων, η οποία θα επιτρέπει τη λειτουργία περιβαλλοντικών υποδομών άνευ τήρησης των προβλέψεων για την προστασία του περιβάλλοντος. Η διαχείριση των αποβλήτων δεν πρέπει να εκληφθεί ως μια αποσπασματική επαγγελματική δραστηριότητα άνευ συνδέσεως με τα ΠΕΣΔΑ και εκτός του κύκλου της οργανωμένης και ολοκληρωμένης διαχείρισης που έχει ως στόχο τη συνολική μείωση των αποβλήτων και την προστασία του περιβάλλοντος.

Όλα τα ανωτέρω αποτελούν σοβαρές διοικητικές στρεβλώσεις που στη συγκεκριμένη περίπτωση συνιστούν επιβαρυντικούς περιβαλλοντικούς παράγοντες για τους εξής λόγους: 1) Η εν λόγω εταιρεία διαχειρίζεται ανακυκλώσιμα υλικά και από άλλα νησιά έχοντας ως χωρική εμβέλεια την Περιφέρεια Ν. Αιγαίου. Από σχετική προφορική ενημέρωση που

⁸ Τονίζεται ότι με βάση την ΥΑ 171914/2013, στην οποία παραπέμπει η υπ' αριθμ. πρωτ.: 5859/03.09.14 απόφαση για τη χορήγηση άδειας μηχανολογικής εγκατάστασης του Περιφερειάρχη Ν. Αιγαίου η διαχείριση των μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της ΚΥΑ 50910/2727/03 όπως ισχύει με τον ν. 4042/12 (Δ.4.2).

λάβουμε από το ΥΠΕΝ πληροφορηθήκαμε ότι έχει δηλωθεί το ενδιαφέρον για τη διαχείριση ανακυκλώσιμων υλικών από Ανάφη, Σίκινο, Φολέγανδρο, Ίο, Κίμωλο και Μήλο, 2) Το υπόλειμμα της διαχείρισης καταλήγει στον ΧΑΔΑ της Σαντορίνης που βρίσκεται στην καλντέρα, 3) Δεν έχουν προχωρήσει οι εργασίες αποκατάστασης του ΧΑΔΑ, 4) Δεν έχει καταστεί δυνατό μέχρι σήμερα να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες χωροθέτησης ΟΕΔΑ και ΧΥΤ στη νήσο.

4) ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τη συνολική διερεύνηση των υποθέσεων ο Συνήγορος του Πολίτη κατέληξε, κυρίως, στα εξής συμπεράσματα:

- 1) Δεν έχουν εφαρμοστεί οι προβλέψεις του ΠΕΣΔΑ Ν. Αιγαίου όσον αφορά τη διαχείριση των αποβλήτων στη νήσο Θήρα ως προς: α) τη δημιουργία των κατάλληλων υποδομών διαχείρισης αποβλήτων, β) την παύση λειτουργίας και την αποκατάσταση του ΧΑΔΑ και γ) όσα προβλέπονταν για το μεταβατικό στάδιο μέχρι την ολοκλήρωση των έργων.
- 2) Τα έργα προκύπτει ότι έχουν καθυστερήσει σημαντικά και εξαιτίας προσφυγών κατά των επιμέρους διοικητικών πράξεων.
- 3) Το μείζον ζήτημα είναι αυτό της εγκατάστασης και λειτουργίας ΧΥΤ και ΟΕΔΑ, ώστε να καταστεί δυνατή η παύση λειτουργίας και η αποκατάσταση του ΧΑΔΑ.
- 4) Η προτεινόμενη δεματοποίηση των αποβλήτων, κατά τις διαπιστώσεις της Αρχής, έχει αποδειχθεί αναποτελεσματική και συχνά επιβαρυντική για το περιβάλλον, καθώς είναι πιθανή η δημιουργία νέων ΧΑΔΑ με την μακρά παραμονή των δεμάτων στον χώρο και ως εκ τούτου πρέπει να αποφεύγεται⁹.
- 5) Παρομοίως, η επιλογή του μέτρου της κήρυξης μιας περιοχής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης και ως εκ τούτου η δυνατότητα μεταφοράς των απορριμμάτων σε ΧΥΤΑ/ΧΥΤΥ άλλης περιφερειακής ενότητας, τείνει να γίνει μόνιμη και να αποτελέσει μια στρεβλή μέθοδο διαχείρισης των απορριμμάτων, κατά παράβαση των διατάξεων της κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας, καλύπτοντας, ουσιαστικά την αδυναμία της διοίκησης να αντιμετωπίσει το ζήτημα. Η επιλογή άλλου ΧΥΤΑ /ΧΥΤΥ ως χώρου διάθεσης των απορριμμάτων άλλων δήμων αποτελεί λύση ανάγκης, η οποία σε βάθος χρόνου θα επιφέρει τον κορεσμό του εν λόγω χώρου και οδηγεί σε ακύρωση των ΠΕΣΔΑ. Επίσης, πρέπει να συνυπολογισθεί και το κόστος μεταφοράς των απορριμμάτων, καθώς και η διόγκωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της διαχείρισης των αποβλήτων εξαιτίας αυτής¹⁰.
- 6) Η εγκατάσταση μονάδας επεξεργασίας απαιτεί την εκπόνηση μελετών ως προς την επιλογή της θέσης, ενώ η δημιουργία ΣΔΙΤ απαιτεί την έγκριση της αρμόδιας Διυπουργικής Επιτροπής.
- 7) Δεν έχουν, ακόμα, παρακρατηθεί από τους δήμους τα πρόστιμα που επιβάλλονται από το ΔΕΕ για τους ενεργούς ΧΑΔΑ , με αποτέλεσμα η Τοπική Αυτοδιοίκηση, που είναι υπεύθυνη για την αποκατάστασή τους, να μην έχει αναλάβει τις οικονομικές συνέπειες που επιφέρει η συνέχιση λειτουργίας της χωματερής.

⁹ Απόψεις του Συνηγόρου του Πολίτη για το νέο ΕΣΔΑ, Ιούνιος 2015, ανηρτημένο σε: <https://www.synigoros.gr/resources/150624-stp.pdf>

¹⁰ Συνήγορος του Πολίτη, Ειδική Έκθεση 2020 «Η Διαχείριση των Αποβλήτων» ανηρτημένη σε: <https://www.synigoros.gr/?i=quality-of-life.el.files.696218>

- 8) Από τους ελέγχους των αρμοδίων υπηρεσιών προκύπτει ότι δημιουργούνται οχληρές καταστάσεις για τους περιοίκους κατά τη λειτουργία του ΚΔΑΥ.
- 9) Η ανοχή απόρριψης του υπολείμματος που προκύπτει από τη διαχείριση των ανακυκλώσιμων του ΚΔΑΥ, στον ΧΑΔΑ της νήσου καταστρατηγεί το σύνολο των σχεδιασμών και θεσμικών προσεγγίσεων για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων. Στη σχετική απόφαση αδειοδότησης της δραστηριότητας θα έπρεπε να εξειδικεύεται ο νόμιμος αποδέκτης στον οποίο θα καταλήγει το υπόλειμμα (συγκεκριμένο αδειοδοτημένο ΧΥΤΑ/ΧΥΤΥ ή άλλη εγκεκριμένη μέθοδος τελικής διάθεσης).
- 10) Η διάθεση του υπολείμματος στον ΧΑΔΑ της νήσου, κατά την άποψη της Αρχής, θέτει ζητήματα ως προς τη σύννομη λειτουργία του ΚΔΑΥ, δεδομένου ότι δεν τηρούνται οι όροι που έχουν τεθεί.
- 11) Η έκταση της καλντέρας, αν και έχει χαρακτηριστεί ως «Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους», δεν έχει κηρυχθεί ως προστατευόμενο τοπίο με βάση τις διατάξεις του ν. 1650/86, ως ισχύει, ενώ κάτι τέτοιο είναι εφικτό δεδομένου ότι αποτελεί ηφαιστειακό γεώτοπο παγκοσμίου ενδιαφέροντος. Η κήρυξη αυτή θα συντέινε, ιδίως, στην εξειδίκευση των τρόπων της προστασίας αυτού μέσω εκπόνησης Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης και έκδοσης του σχετικού ΠΔ.

Με την πεποίθηση ότι οι ανωτέρω διαπιστώσεις και συμπεράσματα θα τύχουν της αναγκαίας προσοχής από το Υπουργείο σας, παραμένω στη διάθεσή σας για παροχή περαιτέρω διευκρινίσεων και προσβλέπω σε ενημέρωση και τυχόν ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τον σχεδιασμό για την αντιμετώπιση των προεκτεθέντων προβλημάτων.

Με τιμή

Ανδρέας Ι. Ποττάκης

Συνήγορος του Πολίτη